



Θέλουν όμως όλοι τήν αλλαγή τῆς υπάρχουσας κατάστασης;

Μά, θά μοῦ πεῖτε, ποιός τυφλός δέν θέλει τὸ φῶς του, ποιός ἄρρωστος δέν θέλει τήν γιατρεία του καί ποιό ζευγάρι δέν θέλει νά εἶναι καλὰ μαζί; Δέν εἶναι ἀ-νόητο τὸ ἐρώτημα, ἀφοῦ ἡ ἀπάντηση μοιάζει αὐτονόητη; Ὑπάρχει περίπτωση κάποιος νά ἀπαντήσει ὄχι;

Ὅσο παράξενο ἦ καί ἐξωπραγματικό ἀκούγεται, ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού προτιμοῦν τήν ἀσθένεια, τήν διαταραχή καί τήν δυσλειτουργική σχέση, παρά τήν ὅποια θεραπεία!

Ὑπάρχει ἓνα σχετικό ἀνέκδοτο καί σᾶς τὸ μεταφέρω ὅπως τὸ ἄκουσα.

Κατέβηκε κάποια στιγμή ὁ Χριστός στή γῆ γιά νά δεῖ ἀπό κοντὰ πῶς περνοῦν οἱ ἄνθρωποι στήν καθημερινή τους ζωή. Πηγαίνει σέ ἓνα ταβερνάκι ὅπου κάθονται ἓνας Γάλλος, ἓνας Γερμανός, ἓνας Ἑλληνας καί τὰ πίνουν. Κερνάει στόν Γάλλο μιὰ σαμπάνια, στόν Γερμανό μιὰ μπύρα καί στόν Ἑλληνα ἓνα τσίπουρο.

Φεύγοντας, ὁ Χριστός περνᾷ ἀπὸ τὸ τραπέζι ὅπου τὰ ἔπινε μόνος ὁ Γάλλος καί τὸν ἀκουμπᾷ τρυφερά στοῦ κεφάλι. Ὁ Γάλλος ξαφνιάζεται εὐχάριστα καί τοῦ λέει: «Μὲ συγχωρεῖς, Χριστέ μου. Δέν σέ γνώρισα πρίν. Σ' εὐχαριστῶ γιά τήν σαμπάνια καί κυρίως σ' εὐχαριστῶ πού μέ ἓνα ἄγγιγ-



μά σου θεράπευσες τὸν ἀδιάλειπτο κεφαλόπονο πὺ εἶχα τόσα χρόνια!»

Πηγαίνει μετὰ στὸ τραπέζι, ὅπου κάθεται ὁ Γερμανὸς καὶ τὸν ἀκουμπᾷ πατρικὰ στὸν ὦμο. «Μὲ συγχωρεῖς, Χριστέ μου, πὺ δὲν σὲ γνώρισα. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴν μπύρα καὶ κυρίως σ' εὐχαριστῶ πὺ μὲ ἓνα ἄγγιγμά σου θεράπευσες τὸν συνεχῆ πόνο πὺ εἶχα στὸ ἀκρώμιο τόσα χρόνια!»

Τέλος, περνᾷ ἀπὸ τὸ τραπέζι πὺ τὰ ἔπινε ὁ Ἕλληνας καί, πρὶν προλάβει νὰ ἀκουμπήσει τὸ ἀτροφικὸ τοῦ χέρι, ὁ Ἕλληνας πετάγεται ἔντρομος καὶ τοῦ φωνάζει: «Μή, πρὸς Θεοῦ μή! Μὴν μὲ ἀγγίζεις! Εἴκοσι χρόνια παίρνω ἀναπηρική σύνταξη, δὲν θέλω νὰ τὴν χάσω!»

Μπορεῖ νὰ εἶναι ἓνα ἀνέκδοτο, ἓνα παραμῦθι, ἀλλὰ παρὰ τὸν μῦθο κρύβεται μιὰ ἀλήθεια. Καὶ ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι συχνὰ ὁ πόνος, ἡ ἀσθένεια, ἡ ἀναπηρία, ἡ διαταραγμένη σχέση, ἀποφέρουν διάφορα δευτερογενῆ ὀφέλη πὺ μπορεῖ γιὰ τὸν πάσχοντα νὰ εἶναι ἡ—γιὰ νὰ τὸ διατυπώσω ἀκριβέστερα— νὰ θεωρεῖ ὁ πάσχων ὅτι εἶναι πολὺ σημαντικά. Αὐτὰ τὰ ὀφέλη, μερικὲς φορὲς δὲν εἶναι συνειδητὰ ἀναγνωρίσιμα οὔτε καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν πάσχοντα. Ἄλλες πάλι φορὲς, ἔχει ἐπίγνωση τῆς δύναμης πὺ τοῦ δίδει ἡ κατάσταση ἀδυναμίας τοῦ καὶ τὸ «θύμα» οὐσιαστικὰ εἶναι ὁ θύτης, καθὼς ἐπηρεάζει πρόσωπα καὶ διαχειρίζεται καταστάσεις μέσα ἀπὸ τὸ πρόβλημά του.

Τὸ μικρὸ παιδὶ πὺ ἔχει πυρετό, ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά ἔχει τὸ μειονέκτημα ὅτι δὲν αἰσθάνεται καλὰ, πονάει τὸ κεφάλι του, ἔχει καταρροή, εἶναι ξαπλωμένο, δὲν θὰ παίξει, ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁμως, δὲν θὰ διαβάσει καὶ δὲν θὰ ἔχει καμία εὐθύνη ὅσο εἶναι ἄρρωστο. Ἡ μαμὰ δὲν θὰ τὸ μαλώσει. Ἀντιθέτως, θὰ τοῦ ἀφιερῶσει περισσότερο χρόνο, θὰ τοῦ πεῖ ξεχασμένα παραμῦθια, θὰ εἶναι τρυφερὴ μαζί του, θὰ ἀπολαμβάνει μιᾶς



ιδιότυπης άσυλίας. Ή άσθένειά του, δηλαδή, θά τοῦ έξασφαλίσει μιὰ σειρὰ άπό πλεονεκτήματα. Όταν γίνει καλά, θά άποκτήσει όλα εκείνα τὰ πλεονεκτήματα τῆς υγείας, άλλά ταυτόχρονα θά χάσει μέρος τῶν «προνομίων» του, θά άναλάβει τίς εὐθύνες του μέ τὸ συνακόλουθο κόστος.

Τὸ ἴδιο άκριβῶς μπορεί νὰ συμβαίνει καί σέ μιὰ δυσλειτουργική ἢ καί άρρωστη σχέση. Ή άνατροπή τῆς μὴ υγιοῦς, τῆς δυσλειτουργικῆς ἰσορροπίας, ἔχει κόστος καί τίμημα πού δὲν άναλαμβάνεται εὐκόλα, γιατί θά χαθοῦν τὰ όποια όφέλη προσπορίζει τὸ ὑφιστάμενο πλαίσιο τῆς σχέσης. Τὸ νὰ προχωρήσεις σέ ρήξεις καί άνατροπές μέ σκοπὸ νὰ δημιουργήσεις μιὰ νέα υγιέστερη κατάσταση, σέ θέτει ἔμπρὸς σέ νέα διλήμματα, σέ άμφιβολίες, σέ πρωτόγνωρες ἔνδεχομένως ἐπιλογές καί αὐτὸ μπορεί νὰ τρομάζει. Σέ θέτει ἑνώπιον νέων εὐθυνῶν καί αὐτὸ ξεβολεύει. Σέ θέτει ἔμπρὸς στὴν ἔλευθερία καί αὐτὸ ἑνέχει φόβο. Ή εὐθύνη τῆς νέας ἐπιλογῆς καί τῆς ἔνδεχόμενης άποσταθεροποίησης τοῦ συστήματος, ὁ φόβος ἢ καί ὁ τρόμος τῆς ἀλλαγῆς, τὰ συναισθήματα αὐτά, άπό μόνα τους εἶναι ἱκανὰ νὰ σέ άκίνητοποιήσουν στὴν προηγούμενη βέβαιη καί γνώριμη κατάσταση, μέ όλα τὰ άρνητικά σημεία καί συμπτώματα.

Άρκετοὶ λοιπὸν προτιμοῦν νὰ εἶναι «ἀδύναμοι», «θύματα», «μάρτυρες» πού ὑπομένουν στωικὰ μέσα σέ μιὰ δυσλειτουργική σχέση, χρησιμοποιώντας τὴν δύναμη τῆς «ἀδυναμίας» τους. Προτιμοῦν νὰ μὴν θεραπευθοῦν καί νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν ἐξουσία τῆς άρρώστιας, χειριζόμενοι τοὺς άλλους κατὰ τὸ δοκοῦν. Ἐάν θεραπευθοῦν, τότε κινδυνεύουν νὰ άπεκδυθοῦν προνόμια καί πλεονεκτήματα, καθὼς θά παραιτηθοῦν άπό τὴν δύναμη τῆς άρρωστης σχέσης καί άπό τὴν ἐξουσία τῆς μειονεξίας. Προτιμοῦν τὸ γνώριμο βόλεμα άπό τὸ άγνωστο ξεβόλεμα.



Ἀκόμη, μπορεί καὶ νὰ ζοῦν μιὰ κόλαση καὶ παρόλα αὐτὰ νὰ προτιμοῦν νὰ μένουν ἐκεῖ. Ἐπιλέγουν νὰ χειρίζονται ἢ καὶ νὰ ἐκμεταλλεύονται ἀνθρώπους καὶ καταστάσεις λόγῳ τῆς θέσεώς τους, παρὰ νὰ ἀναλάβουν τὴν δέσμευση, τὴν εὐθύνη καὶ τὴν ἐλευθερία τῆς ἐπιλογῆς πρὸς τὴν ἀνέλιξη τῆς σχέσης καὶ τὴν ἀλλαγὴ τῆς κατάστασης ἐπὶ τὰ βελτίω.

Στὸ μυθιστόρημα *Τὸ μεγάλο Διαζύγιο* τοῦ ἱρλανδοῦ συγγραφέα C. S. Lewis, ἀναφέρεται μιὰ ἱστορία, ὅπου μιὰ ὁμάδα ἀνθρώπων ποὺ βρίσκονται στὴν Κόλαση καταφέρνει νὰ ἀνέβει σὲ ἓνα λεωφορεῖο ποὺ τοὺς πηγαίνει στὸν Παράδεισο. Ὁ τόπος τῆς Κόλασης παρουσιάζεται σὰν μιὰ ἄθλια, γκρίζα βρετανικὴ πόλη. Ὁ Παράδεισος εἶναι ἓνα ὑπέροχο, χαρούμενο, φωτεινὸ μέρος καὶ ὅλοι ὅσοι βρίσκονται ἐκεῖ ἔχουν ἐξαιρετικὴ διάθεση.

Ὅταν φτάνουν στὸν Παράδεισο, τυγχάνουν μιᾶς ἐξαιρετικῆς, θερμῆς καὶ φιλόξενης ὑποδοχῆς ἀπὸ συγγενεῖς καὶ φίλους. Στὸ τέλος τῆς ἡμέρας πρὸς ἐκπλήξη ὅλων –ὄχι ὁμῶς καὶ τοῦ συγγραφέα– ὅλοι, ἐκτὸς ἀπὸ ἓναν, ἀνεβαίνουν στὸ λεωφορεῖο καὶ ἐπιστρέφουν στὴν κόλαση!

Ὁ Lewis χρησιμοποιεῖ πολλὰ παραδείγματα γιὰ νὰ ἐξηγήσει τὴν, ἐκ πρώτης ὄψεως, ἀπίστευτη συμπεριφορὰ τῶν ἐπιβατῶν τοῦ λεωφορείου. Ὁ ψυχίατρος Σκότ Πέκ συμπυκνώνει ὅλα τὰ παραδείγματα σὲ ἓνα περιστατικὸ καὶ τὸ ἀναφέρει σὰν παράδειγμα αὐτοῦ ποὺ συνέβη σὲ ὅλους.

«Ἄς ποῦμε λοιπόν, πῶς ἓνας ἀπὸ τοὺς ἐπιβάτες τοῦ λεωφορείου εἶναι ἓνας ἄνδρας ποὺ τὸν ὑποδέχεται θερμὰ ὁ ἀνιψιός του. Ἐκπλήσσεται ποὺ βλέπει τὸν ἀνιψιό του στὸν Παράδεισο, γιατί ὅταν ἦταν στὴ γῆ δὲν εἶχε ἰδιαίτερα καλὴ γνώμη γιὰ ἐκεῖνον. Ἀλλὰ ὁ ἀνιψιὸς εἶναι πολὺ θερμὸς ἀπέναντί του καὶ ὁ Παράδεισος εἶναι ἓνα πολὺ χαρούμενο μέρος.



– Ώραϊα εἶναι ἐδῶ. Μοῦ φαίνεται πὼς ἴσως ἀποφασίσω νὰ μείνω ἐδῶ. Ὅπως ξέρεις, στὴ γῇ ἡμουν καθηγητῆς τῆς Ἱστορίας στὸ πανεπιστήμιο. Ἔχετε πανεπιστήμια ἐδῶ;

– Φυσικά, θεῖε μου.

– Ὑποθέτω ὅτι θὰ ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ κριθῶ γιὰ μιὰ θέση, ἔτσι;

– Μὰ φυσικά θὰ τὸ ἔχετε. Ὅλοι στὸν Παράδεισο ἔχουν αὐτὸ τὸ δικαίωμα.

Ὁ θεῖος ἐκπλήσσεται.

– Πῶς εἶναι δυνατὸν αὐτό; Δὲ διακρίνετε ἀνάμεσα στοὺς ἱκανοὺς καὶ στοὺς ἀνίκανους;

– Ὅλοι εἶναι ἱκανοὶ ἐδῶ.

Αὐτὸ δὲν πολυαρέσει στὸν θεῖο, ἀλλὰ συνεχίζει νὰ κάνει ἐρωτήσεις στὸν ἀνιψιό του.

– Ὅπως ξέρεις, ἡμουν πρόεδρος τοῦ τμήματος καὶ ὑποθέτω ὅτι θὰ εἶμαι πρόεδρος καὶ ἐδῶ.

– Λυπᾶμαι, ἀλλὰ δὲν ἔχουμε πρόεδρους. Ἐδῶ εἶναι ἀλλιῶς τὰ πράγματα. Ὅλοι εἶναι ὑπεύθυνοι καὶ οἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφία. Δὲ χρειαζόμαστε πιά προέδρους καὶ ἀρχηγούς.

Καὶ τότε πιά ὁ θεῖος ξεσπάει.

– Ἄν νομίζεις ὅτι θὰ μπῶ σὲ κάποια μισοδιαλυμένη ὁργάνωση, πού δὲ διακρίνει ἀνάμεσα στοὺς ἱκανοὺς καὶ στοὺς ἀνίκανους, τότε κάνεις μεγάλο λάθος.

Ἀνεβαίνει λοιπὸν στὸ λεωφορεῖο καὶ γυρίζει στὴν Κόλαση».

Τὸ παράδειγμα αὐτὸ μᾶς δείχνει μὲ ξεκάθαρο τρόπο ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐπιλέγουν νὰ βρίσκονται ἐκεῖ πού βρίσκονται... Ἀκόμη καὶ σὲ πολὺ ἄσχημα οἰκογενειακὰ περιβάλλοντα! Παρόλο πού μπορεῖ νὰ ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ βελτιώσουν καταστάσεις καὶ νὰ δρομολογήσουν διεργασίες πρὸς





τὸν «παράδεισο», ἐν τούτοις νὰ προτιμοῦν τὴν «κόλαση». Ἡ
ἐξουσία, τὸ κατεστημένο, τὸ δικαίωμα, τὸ κατακτημένο, τὸ
βόλεμα, μπορεῖ νὰ σὲ κρατᾷ αἰωνίως στὴν κόλασή σου!

